

var kommen til at erkjende, at vi i 1857 gjorde et altfor stort Spring. Naar Kjøbstædernes Delegerede holde store Møder, hvor man enes om at bede Regjeringen om at nedfætte en Kommission til at undersøge, hvad der med Lenpe kan gøres for at formilde Overgangstilstanden for Kjøbstæderne, og naar Regjeringen saa kommer til Rigsdagen og beder om en Bevilling paa nogle hundrede Rigsdaler for at kunne nedfætte en saadan Kommission, saa opfatter jeg Stillingen saaledes, — thi vi vidste jo Alle fuldstændig, i hvilken Retning Kjøbstæderne ønskede Forandringer foretagne — at man, hvis man vilde gaa i en Retning, der var den modsat, som Kjøbstæderne ønskede, ikke anstændigvis kunde bevilge disse nogle Hundrede Rigsdaler til en Kjøbstad-Kommission. Naar man da gav den omtalte lille Bevilling til en Kjøbstad-Kommission og, saavidt jeg erindrer, endog saa gjorde det paa en temmelig velvillig Maade, saa jeg altsaa deri et Regn paa, at Lovgivningsmagten, Bevillingsmyndigheden, var tilbøjelig til, forsaavidt der overhovedet kunde gøres Noget i den Henseende, da at gøre, hvad der var muligt, i Retning af at formilde det store Tryk, der ved Loven af 1857 blev lagt paa de daværende Næringsdrivende. Da man efterhaanden er kommen til at erkjende, at man gif for vidt i 1857, antager jeg ogsaa, at det vil erkjendes, at naar der skal gøres nogle saa Forandringer og træffes nogle saa Lovbestemmelser, der kunne formilde den almindelige Stemning, der hersker i Kjøbstæderne overfor det Stridt, der blev gjort i 1857, saa er det, der her foreligger, saa overordentlig moderat, som tænkes kan. Hvad der efter min Mening skulde gøre, at Rigsdagen uden Betænkelse gif ind paa saadanne nye Lovbestemmelser, maatte være det, at Kjøbstad-Kommissionen, der i sin Midte talte ansete Næringsdrivende rundt omkring fra Landets forskjellige Kjøbstæder, indskrænkede sig til saa billige og moderate Forslag som dem, den fremkom med. Som Medlem af Kjøbstadkommissionen glædede jeg mig over at se disse Naendes Moderation og billige Anerkjendelse af, at der ikke er store Ting at gøre, saa at man maatte indskrænke sig til maadeholdne og smaa Forslag, hvilke jeg for mit Vedkommende gjerne gif ind paa, da de viste en saa overordentlig Selvbeherkselse og Moderation, og jeg troede, at ogsaa Rigsdagen vilde have taget Hensyn til de fremsatte Fordringers Beskedenhed og ikke vilde søge paa alle mulige Maader at beskjære og begrænse disse smaa og moderate Forslag. At dette Sidste vil ske, kan jeg heller ikke tro endnu. Jeg haaber, at man vil erkjende — man tager jo paa andre Omraader stort Hensyn til forskjellige Interesser, og hvor der er Tale om Forandringer, fastsætter man Overgangstider snart i Form af Antal af Aar, snart ved moderende Bestemmelser — at vore Næringsdrivende i Kjøbstæderne udgjøre en saa stor og talrig Borger-

klasse, at den med Grund kan vente, at der vil blive taget tilbørligt Hensyn til den og til den Tilstand, hvori den uden Forberedelse blev sat ind ved paa een Gang og ikke gennem en Omgangstid at blive skudt ind i nye fremmede Forhold. Jeg vil derfor haabe, at Kjøbstæderne, der gjøre saa billige Fordringer, ikke vilde blive svigtede af Lovgivningsmagten derved, at den karrigt bestjærer de smaa Forslag, der ere fremsatte. Skulde vi ikke efterhaanden komme dertil, at det fra alle Sider erkjendes, at man ikke udelukkende skal tage Hensyn til den ene eller til den anden Samfundsklasse, men til det hele samlede Samfund? Skulde man dog ikke være kommen til Erkjendelse af, at ethvert Lem paa Samfundets Legeme er et vigtigt Lem, som der bør tages Hensyn til, selv om andre Lemmer paa Legemet ikke paa een Gang kunne faae Alt, hvad de synes om? Det er denne Betragtning, som jeg gjør gjældende. Jeg henfaller til det ærede Thing at overveie, hvilket Indtryk man tror, at det vil gøre i vore Kjøbstæder, naar de se deres moderate, billige Forslag blive modtagne med Uvillie og Modstand, ja, maaske endog forkastede. Jeg vil spørge de Herrer, som maaske mene, at det er et Unde at gaa ind paa Kjøbstædernes billige Fordringer, om De ikke tro, at dette lille Unde kunde medføre saameget Godt for Dem i Retning af en velvillig Stemning omkring i vort Lands Kjøbstæder, at De maatte finde, at det dog var for billigt Kjøb at vinde en saadan velvillig Stemning mod Rigsdagen. Thi, mine Herrer! det nyter ikke at negte det, der findes ikke overalt i Landets Kjøbstæder saa velvillig en Stemning mod Rigsdagen, som vi kunde ønske, og det vilde være glædeligt, om man efterhaanden kunde faae udsløttet Indtrykket af, hvad der er sket, og samle alle Borgere om Erkjendelsen af, at det dog var den bedste Ordning, der er foregaaet. Det er dette, som jeg nu haaber paa.

Jeg skal, i Særbesleshed da jeg ikke har lei ved at yttre mig for Dieblisset, være overmaade kort med Hensyn til Enkeltthederne, men jeg haaber, at den almindelige Betragtning, jeg her har gjort gjældende, ikke vil blive skudt ganske til Side af de ærede Herrer Medlemmer, og at de dog, hoorledes de end dømmen om Forslagene, ikke vilde forglemme, at det er denne almindelige Betragtning, som man efter min Anskuelse maa stille i Spidsen ved Afgjørelsen af, hoorledes man vil modtage de Forslag, der ligge for. — Det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) er jo den, der har taget haardest og skarpest fat paa Lovforslaget. Dette undrer mig slet ikke. Jeg huffer godt, at det daværende ærede Medlem for Solbæk Amts 2den Valgkreds i 1857 stærkt og afgjøvende virkede Sit til, at der da blev gjort saa store Spring som de, der da bleve gjorte; ja, jeg tør sige, at han var en af dem, der virkede mest til, at vi gjorde saa store Spring, og